

Секція 13. Статистичні методи дослідження соціально-економічних процесів на макро- та мезорівнях

УДК 314.424

Вітківська Катерина Вікторівна
к. е. н., доцент кафедри статистики,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ОЦІНКА ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РІВЕНЬ СМЕРТНОСТІ В УКРАЇНІ

JEL classification: C190; J110

Однією з головних складових сучасної демографічної кризи в Україні є надзвичайно висока смертність та низька тривалість життя населення. За цими позиціями наша держава поступається не лише розвиненим країнам, але, на жаль, й багатьом країнам, що розвиваються.

Останнім часом ще однією проблемою демографічної ситуації у світі, та в Україні зокрема, стала смертність від коронавірусної інфекції COVID-19. Спалах даної інфекції почався наприкінці грудня 2019 року, коли у мешканців міста Ухань провінції Хубей центрального Китаю виявили перші випадки пневмонії невідомого походження.

В Україні коронавірусна інфекція COVID-19 (пневмонія нового типу) вперше була діагностована 3 березня 2020 року в Чернівцях, а вже 13 березня було зафіксовано перший летальний випадок внаслідок цієї хвороби. На 10 травня 2021 року в Україні за даними Мінфіну нараховувалося 2122,3 тисячі осіб, які заразилися даною інфекцією, із них померло – 46,5 тис. осіб.

Таблиця 1

Поточна статистика по коронавірусу в Україні на 10.05.2021 року

Показник	Осіб	У % до загальної кількості заражень
Всього заражень	2 122 327	100,0
Смертельні випадки	46 512	2,2
Видужали	1 768 753	83,3
На даний момент хворіють	307 062	14,5

Джерело: [1]

Однак, вважаємо, що ця інформація не відповідає дійсності. Відомо, що 11 березня 2020 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову № 211, яка запроваджує карантинні обмеження. Під час дії карантину відділи державної реєстрації актів цивільного стану міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції тимчасово припинили надавати територіальним органам Державної служби статистики документи, які засвідчують випадки смерті та містять інформацію про причини смерті українців. Отже, фактично з початку березня Державна служба статистики не мала інформації про причини смерті українців.

Після закінчення карантину тимчасові обмежувальні норми припинили свою дію і Державна служба статистики України оприлюднила на сайті інформацію щодо кількості померлих з розподілом за причинами смерті, дані за окремими найбільш важливими причинами представлені в табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл померлих за окремими причинами смерті в Україні у 2020 році

Показник	Кількість померлих	
	осіб	у %
А	1	2
Клас I. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	6822	1,1
Клас II. Новоутворення	77862	12,6
Клас IV. Ендокринні хвороби, розлади харчування	2333	0,4
Клас VI. Хвороби нервової системи	4345	0,7
Клас IX. Хвороби системи кровообігу	408721	66,3
Клас X. Хвороби органів дихання	16705	2,7
Клас XI. Хвороби органів травлення	24215	3,9

Продовження табл. 2

Клас XX. Зовнішні причини	28062	4,5
Клас XXII. Коди для особливих цілей	20709	3,4
COVID-19. Вірус ідентифікований	19904	3,2
COVID-19. Вірус неідентифікований	805	0,2

Джерело: [2]

Як свідчать дані табл. 2, серед основних причин смертності, як і в попередні роки, залишаються хвороби системи кровообігу, новоутворення та зовнішні причини смертності, на частку яких припадає більше 83% від загальної кількості смертей. Однак слід відмітити, що за всіма класами причин смертність у нашій державі у разі перевищує рівень країн Європи.

Всесвітня організація охорони здоров'я внесла зміни до Міжнародної Класифікації Хвороб 10 та 11 перегляду, додавши до неї коди, які необхідні для обліку пацієнтів з захворюванням на COVID-19.

Особливе занепокоєння викликає ситуація з тим, наскільки відрізняються дані відносно кількості померлих від коронавірусної інфекції за окремими джерелами, а саме більше ніж в два рази. Отже навіть, якщо припустити, що поки немає статистичної інформації за чотири місяці (з січня по квітень включно) 2021 року, то за ці місяці такої кількості померлих бути не може.

Ще однією обставиною є те, що люди померли не від COVID-19, а через наслідки цієї інфекції, так як якщо хвороба не була діагностована, то в причинах смертності було зазначено іншу причину смертності, наприклад, інфаркт міокарда і т.д.

А також люди під час карантинних заходів не мали повноцінного доступу до медичної допомоги, оскільки були обмежені і навіть скасовані планові операції, планові відвідування своїх лікарів людьми, які мають хронічні захворювання. Отож, люди не мали можливості отримувати своєчасну допомогу, що також є однією з причин смертності.

І ще однією причиною зростання смертності стало підвищення соціальної напруги у суспільстві через брак коштів, сімейні сварки й інші стресові ситуації. Підтвердженням цьому є те, що у 2020 році від зовнішніх причин, тобто не через хвороби померли більше ніж 28 тис. осіб, найбільша кількість серед цього класу причин смертності були «навмисні самоушкодження» – більше 6 тисяч осіб.

Таким чином, з моменту появи COVID-19 інформація про вірус постійно оновлюється, але на жаль, багато питань залишаються невирішеними. Далеко не всі параметри подальших демографічних тенденцій можна принципово змінити. Вважаємо, що в сучасних умовах скорочення смертності представляється більш вірогідним, так як відомо, що смертність більшою мірою ніж народжуваність залежить від поточних умов життя та відповідальності кожної особи за своє життя та його оточення.

Література

1. *Коронавірус в Україні* / Мінфін : сайт. URL: [index.minfin.com.ua/reference/coronavirus/ Ukraine](http://index.minfin.com.ua/reference/coronavirus/Ukraine) (дата звернення: 02.05.2021).
2. *Державна служба статистики України* : сайт. URL: ukr.stat.gov.ua (дата звернення: 02.05.2021).
3. *Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України* : сайт. URL: www.idss.org.ua (дата звернення: 03.05.2021).

УДК 311.187.001

Готліб Ірина Георгіївна

к. е. н., доцент кафедри статистики,
Одеський національний економічний університет (Україна)

СТАТИСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТІ ОБСЯГІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІД КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

JEL classification: C110

Для підприємств необхідно бути постійно обізнаними про те, що роблять їх конкуренти, знайти шляхи конкуренції на зовнішньому ринку, відповідаючи або покращуючи продукцію